

FINANSE PUBLICZNE PAŃSTWOWYCH OSÓB PRAWNYCH.

KLUCZOWE ZAGROŻENIA I PODSTAWY ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA STWIERDZANE NIEPRAWIDŁOWOŚCI W OBSZARZE GOSPODARKI FINANSOWEJ.

Dzień I, 16 maja 2024 r.

1. Finanse publiczne w świetle zasady działania „na podstawie i w granicach prawa”. Zakres działalności jednostki sektora finansów publicznych (państwowej osoby prawnej) na tle ustawowych podstaw realizacji zadań publicznych oraz wewnętrznych aktów normatywnych obowiązujących w zakresie gospodarki finansowej jednostki.
2. Zasady ogólne finansów publicznych i ich znaczenie w ujęciu podstawowych procesów gromadzenia i wydatkowania środków publicznych państwowej osoby prawnej, w tym:
 - pojęcie sektora finansów oraz środków publicznych,
 - funkcje finansów publicznych,
 - formy organizacyjno-prawne jednostek sektora finansów publicznych,
 - zasady gospodarki finansowej jednostek sektora finansów publicznych,
 - środki publiczne w aspekcie zasad ich ujmowania w planach finansowych jednostek sektora finansów publicznych,
 - kryteria i rodzaje klasyfikacji dochodów i wydatków,
 - terminy i zasady sporządzania materiałów planistycznych,
 - zasada jawności finansów publicznych.
3. Kompetencje i zróżnicowanie sfery decyzyjnej w systemie organizacyjnym jednostki wraz z ustaleniem ustawowej podstawy odpowiedzialności jej kierownika bądź pracownika (z uwzględnieniem szczególnego statusu głównego księgowego. Znaczenie powierzenia obowiązków z zakresu gospodarki finansowej a ustalenie podstawy odpowiedzialności za ich naruszenie. Pełnomocnictwa i upoważnienia w jednostce. Zakres podmiotowy odpowiedzialności:
 - kierownika jednostki (art. 53 ustawy o finansach publicznych),
 - pracownika jednostki, ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotu skutecznego powierzenia obowiązków,
 - głównego księgowego jako pracownika szczególnego rodzaju.
4. Prawne uwarunkowania podstawowych problemów związanych z gospodarką finansową jednostek sektora finansów publicznych na tle ustaleń państwowych organów kontrolnych – przegląd źródeł i przyczyn stwierdzanych nieprawidłowości, skutki naruszeń przepisów prawa, praktyczna identyfikacja typowych obszarów zagrożeń mogących skutkować odpowiedzialnością kierownika oraz pracowników jednostki. Odpowiedzialność za realizację gospodarki finansowej w państwowej osobie prawnej, w tym:
 - obowiązek ustalania cywilnoprawnych i publicznoprawnych należności pieniężnych jednostki (kto i w jakim zakresie podejmuje czynności zmierzające do wykonania zobowiązania),
 - podstawy odpowiedzialności za legalną, terminową, skuteczną i efektywną realizację celów i zadań publicznych,
 - podstawy zaciągania zobowiązań angażujących środki publiczne – zabezpieczenie w planie finansowym środków w „wysokości i celu” niezbędnym do realizacji zadania, w tym problematyka ram czasowych (termin) zawarcia umowy i prawidłowego określenia przedmiotu umowy,

- prawne podstawy dokonywania wydatków na tle przepisu art. 44 ustawy o finansach publicznych, kryteria celowości, oszczędności oraz racjonalności dokonywania wydatków w spojrzeniu ustaleń organów kontroli,
- podstawy identyfikacji trybu „podprogowego” realizacji wydatków publicznych (130 000,00 zł) oraz określonego ustawą Prawo zamówień publicznych,
- specyfika i prawne uwarunkowania umów zawieranych przez jednostki sektora finansów publicznych, obligatoryjne i fakultatywne elementy umów w obszarach cywilnoprawnym oraz publicznoprawnym,
- formalne i rachunkowe kryteria kontroli planowania i wykonywania wydatków publicznych, kontrola wstępna procesu dokonywania wydatku,
- kontrola zarządcza w jednostce sektora finansów publicznych jako podstawowe narzędzie identyfikacji obszarów zagrożeń w zakresie gromadzenia i wydatkowania środków publicznych,
- realizacja obowiązków z zakresu sprawozdawczości z procesów związanych z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowywaniem,
- inwentaryzacja w jednostce sektora finansów publicznych

Dzień II, 17 maja 2024 r.

1. Prawne uwarunkowania związane z wydatkowaniem środków publicznych w formie dotacji, w tym:
 - dotujący oraz beneficjent dotacji na tle podstawy udzielenia dotacji oraz sfery kontroli i oceny realizacji zadania,
 - przesłanki zwrotu dotacji: niewykorzystanie dotacji, wykorzystanie niezgodnie z przeznaczeniem bądź pobranie dotacji nienależnie lub w nadmiernej wysokości,
 - kryteria kontroli wykorzystania dotacji z uwzględnieniem problematyki podstaw merytorycznej weryfikacji sprawozdań składanych przez podmioty otrzymujące dotacje.
2. Rodzaje i podstawy różnicowania odpowiedzialności (pracownicza, dyscyplinarna, karna, karno-skarbowa) za naruszenie ustawowo określonych zasad gromadzenia i dysponowania środkami publicznymi. Zakres i definicyjne podstawy systemu odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, identyfikacja ustawowo określonych obszarów ochrony finansów publicznych; ustalenie podstawy odpowiedzialności kierownika i pracownika jednostki. Praktyczna identyfikacja typowych obszarów zagrożeń mogących skutkować odpowiedzialnością – dokonana na tle orzecnictwa sądowego oraz organów orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych.
3. Identyfikacja czynów naruszających dyscyplinę finansów publicznych – ustalenie zakresu podmiotowego (kto odpowiada?) oraz opis znamion czynów zabronionych (za jakie działanie/zaniechanie odpowiada?), w tym w szczególności odnoszonych do art. 5 (należności jednostki), art. 11 (dokonanie wydatku bez upoważnienia lub z przekroczeniem zakresu upoważnienia), art. 15 (zaciągnięcie zobowiązania bez upoważnienia albo z przekroczeniem zakresu upoważnienia do zaciągania zobowiązań jednostki sektora finansów publicznych), art. 16 (kary, odsetki i grzywny), art. 17 (zamówienia publiczne), art. 18 (sprawozdawczość, inwentaryzacja).
4. Prawne uwarunkowania odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych związane z dotacjami oraz środkami przeznaczonymi na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich.
5. Zamówienia publiczne w praktyce – zachowania dozwolone i czyny zabronione, linia orzecnicza organów właściwych w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych na tle problematyki znamion czynów określonych art. 17 ustawy o

odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (obszar zamówień publicznych).

6. Spojrzenie na audyt poprzez pryzmat odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.
7. Niewykonanie lub nienależyte wykonanie przez kierownika jednostki sektora finansów publicznych obowiązków w zakresie kontroli zarządczej w jednostce sektora finansów publicznych na tle znamion czynów naruszających dyscyplinę finansów publicznych.